

Nikolaichuk, S. "Defitsyt potochnoho rakhunku yak indyktor zovnishnyoi stiiokosti" [The current account deficit as an indicator of external stability]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy Natsionalnoho banku Ukrainy*, no. 2 (8) (2010): 17-21.

Roubini, N., and Wachtel, P. "Current Account Sustainability in Transition Economies". *NBER Working Paper*. <http://www.nber.org/papers/w6468>

"World Development Indicators" World Bank. <http://data-bank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=wdi-database-archives-%28beta%29#>

"World Economic Outlook Database". <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2017/01/weodata/weosealgr.aspx>

УДК (330.322:336):(330.5-026.16)

ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

© 2017 СЛОБОДЯНЮК Н. О., НАУМЕНКО О. Д.

УДК (330.322:336):(330.5-026.16)

Слободянюк Н. О., Науменко О. Д. Фінансові інвестиції в умовах нестабільності національної економіки

Цілями статті є аналіз стану інвестиційної активності банківського сектора України та оцінка структури фінансових інвестицій банків, ідентифікація проблем банківського інвестиційного сектора, обґрунтування авторських пропозицій щодо шляхів їх вирішення. Проаналізовано дефініцію «банківські інвестиції». Розглянуто види банківських інвестицій та досліджено нормативно-правову базу, яка регулює інвестиційну діяльність банків на території України. Проаналізовано структуру та динаміку інвестицій найбільших банків України. Систематизовано проблеми низької інвестиційної активності банків та запропоновано налагодити співпрацю банків та приділити увагу малим інвестиційним проектам, основою чого повинно бути реформування нормативно-законодавчої бази та організація чіткого механізму інвестиційного процесу. Напрямок подальших досліджень – визначення критеріїв для відбору інвестиційних проектів для банків, розробка пропозицій змін щодо податкового стимулювання інвестиційних процесів та визначення пропорцій складу інвестиційного портфелю для банків.

Ключові слова: фінансові інвестиції, національна економіка, активи, статутний капітал, регулятивний капітал, цінні папери, аналіз, інвестиційне кредитування, грошові потоки.

Рис.: 2. **Табл.:** 6. **Бібл.:** 13.

Слободянюк Наталія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського (вул. Трамвайна, 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, 50005, Україна)

E-mail: Slobnata@mail.ru

Науменко Олена Дмитрівна – магістрант, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського (вул. Трамвайна, 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, 50005, Україна)

E-mail: olena-naumenko@mail.ru

УДК (330.322:336):(330.5-026.16)

Слободянюк Н. А., Науменко Е. Д. Финансовые инвестиции в условиях нестабильности национальной экономики

Целями статьи являются анализ инвестиционной активности банковского сектора Украины, оценка структуры финансовых инвестиций банков, идентификация проблем банковского инвестиционного сектора, обоснование авторских предложений относительно путей их решения. Проанализирована дефиниция «банковские инвестиции». Рассмотрены виды банковских инвестиций и исследована нормативно-правовая база, регулирующая инвестиционную деятельность банков на территории Украины. Проанализированы структура и динамика инвестиций крупнейших банков Украины. Систематизированы проблемы низкой инвестиционной активности банков и предложено наладить сотрудничество банков и уделить внимание малым инвестиционным проектам, основой чего должно быть реформирование нормативно-законодательной базы и организация четкого механизма инвестиционного процесса. Направления дальнейших исследований – определение критериев для отбора инвестиционных проектов для банков, разработка предложений по изменению налогового стимулирования инвестиционных процессов и определение пропорций состава инвестиционного портфеля для банков.

Ключевые слова: финансовые инвестиции, национальная экономика, активы, уставный капитал, регулятивный капитал, ценные бумаги, анализ, инвестиционное кредитование, денежные потоки.

Рис.: 2. **Табл.:** 6. **Библ.:** 13.

Слободянюк Наталья Александровна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры финансов и банковского дела, Донецкий национальный университет экономики и торговли им. М. Туган-Барановского (ул. Трамвайная, 16, Кривой Рог, Днепропетровская область, 50005, Украина)

E-mail: Slobnata@mail.ru

Науменко Елена Дмитриевна – магістрант, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського (вул. Трамвайна, 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, 50005, Україна)

E-mail: olena-naumenko@mail.ru

UDC (330.322:336):(330.5-026.16)

Slobodyanyuk N. O., Naumenko O. D. The Financial Investment in the Conditions of a Volatile National Economy

The article is aimed at analyzing the investment activity of the banking sector in Ukraine, assessing the structure of financial investment of banks, identifying the problems of the banking investment sector, and substantiating the authors' proposals for solutions. The definition of «bank investment» has been analyzed. Types of bank investment have been considered, and the regulatory framework as to the investment activities of banks in the territory of Ukraine has been explored. The structure and dynamics of investments of the largest banks in Ukraine were analyzed. The problems of low investment activity of banks have been systematized, it has been suggested that banks should establish collaboration and pay attention to small investment projects, all this should be based on reforming the regulatory framework and organizing a clear mechanism for investment process. Further research directions will be determination of criteria for selection of investment projects for banks, development of proposals on changes in the tax incentives for investment processes, and determination of proportions for the contents of investment portfolio for banks.

Keywords: financial investment, national economy, assets, statutory capital, regulatory capital, securities, analysis, investment credit, money flows.

Fig.: 2. **Tbl.:** 6. **Bibl.:** 13.

Slobodyanyuk Natalija O. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Finance and Banking, Donetsk National University of Economy and Trade named after M. Tugan-Baranovsky (16 Tramvaina Str., Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, 50005, Ukraine)

E-mail: Slobnata@mail.ru

Naumenko Olena D. – Graduate Student, Donetsk National University of Economy and Trade named after M. Tugan-Baranovsky (16 Tramvaina Str., Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, 50005, Ukraine)

E-mail: olena-naumenko@mail.ru

Одним із джерел нарощування капіталу в умовах нестабільного розвитку національної економіки є фінансові інвестиції, які характеризуються більш високою ліквідністю й можливістю гнучкого оперативного управління. У зв'язку з цим підвищується роль банківської системи як інституту об'єднання фінансових ресурсів та їх розподілу між окремими суб'єктами господарювання з приводу активізації інвестиційних процесів. В умовах інноваційно-інвестиційного вектора розвитку національної економіки України саме банківська система здатна забезпечити значний обсяг інвестиційних ресурсів та економічне зростання держави.

Питання раціонального ведення інвестиційної діяльності банків досліджено науковцями та провідними фахівцями банківського сектора в багатьох роботах. У цій статті ми зверталися до праць таких вітчизняних авторів, як О. В. Васюренко, А. М. Грищук, А. Т. Васильєва, Л. Г. Кльоба, А. Р. Шарко, О. В. Дзюблюк, Б. Л. Луців, Ж. М. Довгань та ін.

Метою роботи є аналіз стану інвестиційної активності банківського сектора України та оцінка структури фінансових інвестицій банків, ідентифікація проблем банківського інвестиційного сектора національної економіки та обґрунтування шляхів їх вирішення.

Особливістю української банківської інвестиційної діяльності є те, що інвестиційні операції комерційних банків пов'язані в основному з цінними паперами, при цьому в першу чергу враховуються ліквідність придбаних фінансових інструментів. Інвестиційна активність банків залежить від рівня капіталізації банківської системи загалом.

Так, за період 2014 р. – початок 2017 р. визнано неплатоспроможними 93 банки. Питання збереження стабільної діяльності банку гостро постало через кризу в Україні з 2014 р. та необхідність оздоровлення банківської системи.

За останні роки значно змінились умови функціонування банківських установ, внесено зміни до таких нормативно-правових актів: Закон України «Про Національний банк України»; Закон України «Про банки і банківську діяльність»; Постанова № 464 «Про приведення статутного капіталу банків у відповідність до мінімально встановленого розміру» від 06.08.2014 р. та внесені до неї зміни Постановою № 242 від 07.04.2016 р. (табл. 1); Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні № 368; Постанова № 129 «Про деякі питання

діяльності банків»; Постанова № 58 «Про збільшення капіталу банків України».

До того ж, банківська діяльність на фондовому ринку регулюється під наглядом НБУ та Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку такими законодавчими актами, як «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», «Про цінні папери та фондовий ринок», «Про акціонерні товариства», «Про інвестиційну діяльність».

Зазначимо, що мінімальний розмір статутного капіталу на момент державної реєстрації банківської установи має бути не менше 500 млн грн [1, ст. 31].

НБУ є регулюючим органом в цій ситуації та має певні виняткові права щодо інших банківських установ: у межах своїх повноважень надає дозвіл банкам у письмовому вигляді на здійснення прямих інвестицій, у тому числі в цінні папери; встановлює нормативи інвестування: норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11) та норматив загальної суми інвестування (Н12); впроваджує правила оцінки цінних паперів та формування відповідного резерву [1].

До зовнішніх умов формування інвестиційної політики банку належать: макроекономічні індикатори розвитку країни; стан інвестиційного клімату в країні або регіоні та кон'юнктури інвестиційного ринку; ефективність державного податкового регулювання банківської інвестиційної діяльності [5, с. 256].

Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (дохід) та/або досягається соціальний та екологічний ефект [2].

Конкретизації потребує економічна сутність банківських інвестицій. Дослідження дефініції «банківські інвестиції» довело відсутність єдиного тлумачення категорії науковцями (табл. 2).

У будь-якому випадку, банківські інвестиції – це вкладення, зроблені банківською установою, яка має на меті отримання прибутку від інвестованих коштів. Розміття інвестиційних операцій банків на ринку цінних паперів визначається як різними цілями, так і неоднаковими стратегіями, які використовує банк-інвестор і які передбачаються його інвестиційною політикою [7]. Основними групами цілей, які прагне досягти банк, пропонуємо виділити такі:

Таблиця 1

Вимоги до статутного та регулятивного капіталу (з урахуванням змін, внесених постановою № 242) [4]

Статутний капітал має становити не менше, ніж		Мінімальний розмір регулятивного капіталу банку (Н1), що отримав банківську ліцензію до 11.07.2014 р., має становити	
До 17.06.2016 р.	120 млн грн	До 17.06.2016 р.	120 млн грн
До 11.07.2017 р.	200 млн грн	До 11.07.2017 р.	200 млн грн
До 11.07.2018 р.	300 млн грн	До 11.07.2018 р.	300 млн грн
До 11.07.2019 р.	400 млн грн	До 11.07.2019 р.	400 млн грн
До 11.07.2020 р.	450 млн грн	До 11.07.2020 р.	450 млн грн
До 11.07.2024 р.	500 млн грн	До 11.07.2024 р.	500 млн грн

Порівняння визначень дефініції «банківські інвестиції»

Автор	Визначення
Мороз О.	Банківські інвестиції традиційно розуміються як всі напрямки розміщення ресурсів банку, а також як операції по розміщенню коштів на певний термін з метою одержання доходу. У першому випадку до інвестицій відносять весь комплекс активних операцій банку, у другому – тільки його термінову складову
Васюренко О.	Банківські інвестиції – це довгострокове вкладання банківських ресурсів (грошових та інших резервів банку) у приватні та державні цінні папери, рухоме і нерухоме майно, інтелектуальні цінності, статутні фонди підприємств, дорогоцінні метали, інноваційні проекти та інші об'єкти вкладання з метою отримання прибутку та поширення корпоративного впливу
Кльоба Л.	Банківські інвестиції – це вкладення коштів у рухоме й нерухоме майно, інтелектуальні цінності та цінні папери, що здійснюються комерційними універсальними та спеціалізованими банками як інституційними інвесторами з метою одержання прибутку та поширення корпоративного впливу

Джерело: складено за [6; 8; 9].

- ✦ безпека інвестиційних вкладень;
- ✦ прибутковість інвестиційних вкладень;
- ✦ можливість зростання інвестиційних вкладень;
- ✦ ліквідність інвестиційних вкладень.

Отже, залежно від мети та обраної банком стратегії, банк формує ефективний портфель, який забезпечить максимальний рівень доходу за існуючим рівнем ризику або найменший ризик за ймовірним рівнем доходу, використовуючи всі існуючі види банківських інвестицій (рис. 1).

Надійність банківської системи зараз визначається кількістю активів та типом власництва. Першу трійку посідають державні банки, збереження вкладів яких гарантується державою. «ПриватБанк» у грудні 2016 р. перейшов у розпорядження уряду країни та з питомою вагою більше ніж 30% вкладів населення, найбільшою кількістю активів, з огляду даних у табл. 3, посідає в рейтингу перше місце. Але розмір активів не завжди є гарантією

прибутковості банку. Через визнання банку неплатоспроможним та зміну типу власності «ПриватБанк» має найбільший збиток серед існуючих банків за 2016 р.

«Райффайзен Банк Аваль» на сьогодні є одним з найбільших і надійніших банків в Україні, має розгалужену систему, капітал іноземних інвесторів у своєму розпорядженні. Отже, розглянемо на прикладі «Райффайзен Банк Аваль» та «ПриватБанк» структуру грошових потоків від інвестиційної діяльності банку (табл. 4) [10; 11].

Щодо структури та динаміки інвестицій, спостерігаємо зменшення обсягу вкладень в основні засоби та купівлю нерухомості. Також «ПриватБанк» значним чином працює з цінними паперами, але обсяги операцій у 2015 р. зменшилися в 5 разів порівняно з 2013 р., що є негативною тенденцією для банку.

Взагалі, вкладення коштів у цінні папери за значністю та розмірами посідають друге місце після кредитної діяльності серед активних операцій банків. Міжнародний досвід показує, що існує тенденція спрямування

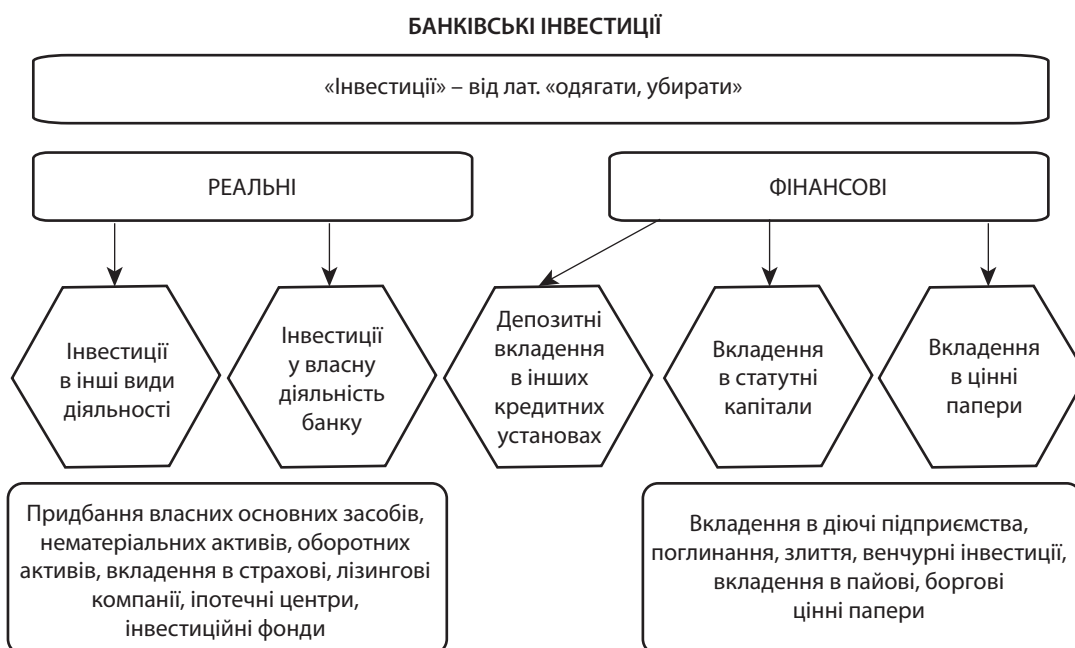

Рис. 1. Види банківських інвестицій

Джерело: складено за [13].

Активи банків України, тис. грн [12]

№ з/п	Найменування банку	2014 р.	2015 р.	2016 р.
1	ПриватБанк	204 585 003	264 886 279	220 017 621
2	Ощадбанк	128 103 752	159 389 351	210 099 278
3	Укрексімбанк	125 999 827	141 285 440	160 303 832
4	Райффайзен Банк Аваль	46 859 432	51 239 349	55 999 735
5	Укргазбанк	21 027 912	41 555 340	53 681 058
6	Сбербанк Росії	46 740 331	51 806 564	48 355 811
7	УкрСіббанк	26 336 775	43 418 209	45 367 425
8	ПУМБ	35 439 323	37 644 092	44 552 608
9	Укрсоцбанк	48 258 327	54 219 161	41 800 097
10	Альфа-банк	36 693 914	42 363 131	38 953 914

Таблиця 4

Грошові потоки від інвестиційної діяльності «Райффайзен Банк Аваль» та «Приватбанк» за 2013–2015 рр., млн грн

Показник	2013 р.		2014 р.		2015 р.		Динаміка 2013–2015 рр.	
	Райффайзен Банк Аваль	Приват-Банк	Райффайзен Банк Аваль	Приват-Банк	Райффайзен Банк Аваль	Приват-Банк	Райффайзен Банк Аваль	Приват-Банк
Надходження від реалізації цінних паперів у портфелі банку на продаж	220	616	0,203		-		220	616
Придбання інвестиційних цінних паперів для подальшого продажу		-685					0	-685
Надходження від погашення цінних паперів у портфелі банку до погашення	400	168	318		240		160	168
Придбання інвестиційної нерухомості			(140)		(42)		42	0
Надходження від реалізації інвестиційної нерухомості	0,460		30		14		-13,54	0
Придбання необоротних активів, утримуваних для продажу						(192)	0	192
Надходження від реалізації активів на продаж	9				19		-10	0
Придбання основних засобів	(208)	(740)	(124)	(830)	(157)	(528)	-51	-212
Надходження від реалізації основних засобів	2	21	75	35	19	42	-17	-21
Придбання нематеріальних активів	(109)		(94)		(82)		-27	0
Дивіденди, що отримані	0,953		0,78		0,006		0,947	0
Придбання дочірніх підприємств за мінусом отриманих грошових коштів	(0,155)						-0,155	0
Збільшення інвестицій у дочірню компанію				(78)		(380)	0	380
Вибуття дочірніх компаній, за вирахуванням сплачених грошових коштів				488		863	0	-863

Джерело: складено за [10; 11]

на придбання цінних паперів у 20–30% всіх грошових ресурсів, у той час, як в Україні банківські вкладення в цінні папери в сукупних активах незначні. Це не є позитивом, бо характерна особливість інвестицій в цінні папери – диверсифікація банківських вкладень, зниження ризиків, стабілізація доходів банку [8, с. 22].

З огляду на структуру зазначимо, що «ПриватБанк» не здійснював операції з цінними паперами з 2014 р. Здійснювався продаж приміщень та водночас зменшувалися вкладення у нерухомість.

З урахуванням обставин, у листопаді – грудні 2014 р. «ПриватБанк» продав свої активи та зобов'язання, пов'язані з діяльністю в Криму, фінансовій компанії, яка була повністю консолідованою дочірньою компанією Банку. У грудні 2014 р. Банк продав контрольний пакет акцій цієї дочірньої компанії пов'язаній стороні Банку.

Пізніше Банк продав з акціонерного капіталу АТ «ПриватБанк» у Грузії свою частку у 57,86%. Водночас «ПриватБанк» активно збільшував вкладення капіталу в капіталі Москомприватбанку. Як результат, частка складала 79,18%, що на 9,14% більше, ніж у 2013 р. Але вже у квітні, після підписання договору про угоду купівлі-продажу частки в капіталі, «ПриватБанк» передав усі свої права власності Москомприватбанку. Це пояснює рух коштів у 2014–2015 рр. щодо діяльності в дочірніх підприємствах. Банк купує акції компаній та продає їх, отримуючи дохід від різниці в ціні. Це вигідно для банку та для підприємства, оскільки воно отримує додатковий капітал для розвитку [11].

Але не тільки завдяки цінним паперам можна зберегти стабільну роботу банківської установи. Перше місце все ж посідає інвестиційне кредитування банку, що представляє собою загальну суму всіх кредитів, наданих банком фізичним та юридичним особам на розвиток підприємництва.

Питома вага кредитної діяльності комерційних банків, які залучені в економіку України, найбільша у

великих містах та провідних обласних центрах, про що свідчать дані *рис. 2* [12].

Отже, як висновок, можна констатувати низьку активність бізнес-процесів у інших регіонах країни та географічне централізоване зосередження інвестиційного капіталу, що не є позитивною тенденцією для віддалених осередків.

Загальна структура активів банків (*табл. 5*) свідчить про неналежну увагу до створення резервів під знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж та до погашення. Інвестиційною діяльністю займаються найбільші банки країни, а питома вага малих банків незначна.

Національний банк України встановлює нормативи інвестування: в цінні папери окремо за кожною установою (Н11); загальної суми інвестування (Н12) [3]. Норматив Н11 встановлюється для обмеження ризику, пов'язаного з операціями вкладання коштів банку до статутних фондів установ, що може призвести до втрати капіталу банку.

У *табл. 6* наведено динаміку дотримання банківською системою України нормативів достатності регулятивного капіталу, кредитного ризику та інвестування, розрахованих як середня хронологічна величина за місячними даними, оприлюдненими на офіційному сайті НБУ [12].

За три роки регулятивний капітал банківської системи України зменшився у тричі, але з огляду на скорочення кількості банків та значення показника достатності регулятивного капіталу – це норма. Значно вище норми значення показника максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами. Це викликає занепокоєння та сумніви у прозорості та раціональності кредитних операцій банків, що, як відомо, не рідко пов'язані з незаконним наданням великих коштів ненадійним позичальникам, представникам великого бізнесу, через особисті зв'язки

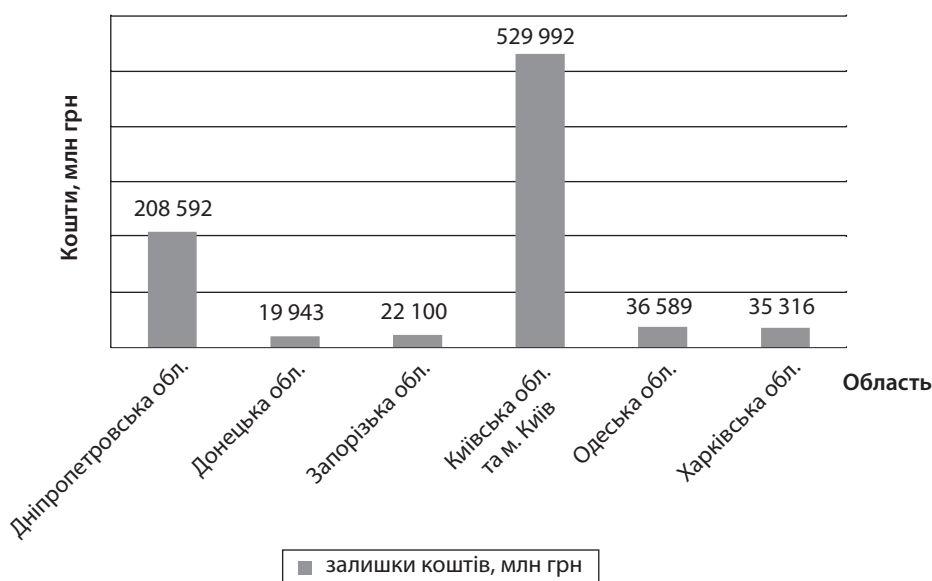

Рис. 2. Кредити резидентам станом на кінець березня 2017 р.

Джерело: складено за [12].

Показники фінансової діяльності банків України

Найменування банку	Цінні папери в портфелі банку на продаж		Цінні папери в портфелі банку до погашення		Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії		Інвестиційна нерухомість		Усього активів
	Млн грн	%	Млн грн	%	Млн грн	%	Млн грн	%	Млн грн
ПАТ «ПриватБанк»	64 408	29,27			407	0,18	1 313	0,60	220 017
АТ «Ощадбанк»	65 009	30,94	12 640	6,02	24	0,01			210 099
АТ «Укресімбанк»	48 193	30,06	4 145	2,59			1 504	0,94	160 303
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	1	0,002			49	0,09	127	0,23	55 999
АБ «Укргазбанк»	19 774	36,84	1 000	1,86			50	0,09	53 681
ПАТ «Сбербанк»	2 955	6,11							48 355
АТ «УкрСиббанк»	3 507	7,73			345	0,76	32	0,07	45 367
ПАТ «ПУМБ»	9 132	20,50					185	0,42	44 552
ПАТ «Укрсоцбанк»	0,061	0,00			8	0,02	2 339	5,60	41 800
ПАТ «Альфа-банк»	2 285	5,87					693	1,78	38 953

Джерело: розраховано за [12].

Таблиця 6

Значення економічних нормативів по системі банків України

№ з/п	Норматив		Рік			
			2014	2015	2016	2017
1	H1	Регулятивний капітал (млн грн)	204 975,9	188 948,9	129 816,9	109 653,6
2	H2	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (не менше 10 %)	18,26	15,60	12,31	12,69
3	H7	Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (не більше 25 %)	22,33	22,01	22,78	21,48
4	H8	Норматив великих кредитних ризиків (не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу)	172,05	250,04	364,14	308,27
5	H9	Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (не більше 25 %)	-	-	31,19	36,72
6	H11	Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (не більше 15 %)	0,04	0,01	0,002	0,001
7	H12	Норматив загальної суми інвестування (не більше 60 %)	3,15	2,97	1,10	0,60

Джерело: розраховано за [12].

керівництва обох структур. Усі ж інші показники мають допустимі значення.

Серед основних проблем у здійсненні банками інвестиційної діяльності ми виділяємо такі:

- ✦ низький рівень і недостатня якість капіталів українських банків, погіршення структури банківського капіталу, що призводить до слабкості банківської системи та неможливості реалізувати великомасштабні інвестиційні програми через обмеженість ресурсної бази;
- ✦ недосконалість фондового ринку, нетривалий час його існування. Це призводить до незначних обсягів операцій та низької ліквідності цього ринку. Проблемаю гальмування інвестиційної

діяльності та збільшення частки вкладень банків є низька ліквідність цінних паперів та відсутність котирувань за більшістю з них;

- ✦ значний регулятивний вплив з боку держави та додаткові регулятивні вимоги з боку НБУ. На відміну від інших учасників ринку, діяльність банків більш жорстко зарегаментована, що зменшує їх конкурентоспроможність.

Щоб покращити існуючу ситуацію з низькою активністю банків у інвестиційному секторі економіки країни, ми вважаємо за потрібне приділити увагу таким моментам:

1. В умовах нестабільності постає необхідність налагодити співпрацю між системними банками, ліди-

руючими за обсягами кредитування задля створення консорціуму та інвестиційного кредитування великих проектів.

2. Крім того, не забуваючи про малі проекти, необхідно створити механізм відбору проектів, критерії та проводити ретельний аналіз ефективності вкладення в малі та мікропроекти.

3. Через недосконалість нормативно-правової основи інвестиційної діяльності потрібно вдосконалити законодавство, розробити чітку класифікацію інвестицій і сфер їх правового регулювання, порядок державного регулювання банківської інвестиційної діяльності.

4. В умовах нестійкої економіки, для підтримки та зростання інвестиційної активності доречним є використання податкових пільг на соціально корисні інвестиційні проекти, що має також поліпшити конкурентоспроможність банків, їх ліквідність і фінансову стійкість.

ВИСНОВКИ

За останні роки спостерігається тенденція до збільшення зацікавленості серед українських банків у здійсненні операцій з фінансовими інвестиціями, проте нерозвиненість ринку цінних паперів стримує розвиток національної економіки в цьому напрямку, що в підсумку знижує вірогідність одержання банками доходів від операцій з фінансовими інструментами.

Отже, інвестиційна діяльність є важливою складовою повсякденної діяльності будь-якого банку. Завдяки рентабельним інвестиціям банк має додатковий прибуток та забезпечує свій сталий розвиток. Особливостями інвестиційної діяльності банків є те, що банк прагне зберегти свої гроші та примножити їх завдяки купівлі-продажу цінних паперів, валюти, вигідним угодам надання кредитів та отриманню максимальної вигоди від спреду.

На нашу думку, характерною особливістю інвестиційного банківського ринку в Україні є недостатня увага до цих активів, через що банківська система була переповнена ненадійними банками, що не могли підтримати певний рівень ліквідності. Тому потрібно вдосконалювати правову базу, розробляти механізми покращення інвестиційного клімату та сприяння зацікавленості банків у здійсненні інвестиційних операцій не тільки з інсайдерами та великими корпораціями, а і з учасниками соціально корисних та інноваційних проектів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III (у редакції від 15.11.2016). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

2. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-XII (у редакції від 20.04.2017). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

3. Постанова Національного Банку України «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 28.08.2001 р. № 368. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>

4. Постанова Правління Національного Банку України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 07.04.2016 р. № 242 (у редак-

ції від 11.01.2017). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0242500-16>

5. Васильєва Т. А. Банковское инвестирование на рынке инноваций. Сумы: СумГУ, 2007. 513 с.

6. Васюренко О. В. Банківський менеджмент: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2001. 320 с.

7. Грищук А. М., Шарко А. Р. Теоретичні основи інвестиційної діяльності банків. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.10. С. 190–195.

8. Кльоба Л. Г. Банківська інвестиційна діяльність на ринку цінних паперів. Економіка та держава. 2016. № 6. С. 20–24.

9. Мороз О. Активізація банківського інвестування в Україні // Банківський та реальний сектор економіки: фінансово-економічні аспекти взаємодії та перспективи розвитку: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів та студентів (м. Тернопіль, 25 березня 2015 р.). Тернопіль: Вектор, 2015. С. 235–237.

10. Окрема фінансова звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності та звіт незалежного аудитора ПАТ КБ «ПриватБанк» за 2015 та 2014 роки. URL: <https://privatbank.ua/ru/about/finansovaja-otchetnost/#annual>

11. Окрема фінансова звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності зі звітом незалежного аудитора ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» за 2015 та 2014 роки. URL: https://www.aval.ua/about/bank_reports/

12. Офіційний сайт Національного Банку України. Показники банківської системи. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

13. Creately: diagramming and collaboration. URL: <https://creately.com/>

REFERENCES

“Creately: diagramming and collaboration”. <https://creately.com/>

Hryshchuk, A. M., and Sharko, A. R. “Teoretychni osnovy investytsiinoi diialnosti bankiv” [Theoretical bases of investment activity of banks]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, no. 23.10 (2013): 190-195.

Klyoba, L. H. “Bankivska investytsiina diialnist na rynku tsinnykh paperiv” [The banking investment activity in the securities market]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 6 (2016): 20-24.

[Legal Act of Ukraine] (2016). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0242500-16>

[Legal Act of Ukraine] (1991). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

[Legal Act of Ukraine] (2001). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>

[Legal Act of Ukraine] (2000). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

Moroz, O. “Aktyvizatsiia bankivskoho investuvannia v Ukraini” [Revitalization of investment banking in Ukraine]. *Bankivskiy ta realnyi sektor ekonomiky: finansovo-ekonomichni aspekty vzaiemodii ta perspektivy rozvytku*. Ternopil: Vektor, 2015. 235-237.

“Okrema finansova zvitnist za Mizhnarodnymy standartamy finansovoi zvitnosti ta zvit nezaleznoho audytora PAT KB «Pryvat-Bank» za 2015 ta 2014 roky” [Separate financial statements according to International financial reporting standards and independent auditor's report of PJSC CB "PrivatBank" for 2015 and 2014]. <https://privatbank.ua/ru/about/finansovaja-otchetnost/#annual>

“Okrema finansova zvitnist za Mizhnarodnymy standartamy finansovoi zvitnosti zi zvitom nezaleznoho audytora PAT «Raiffayzen Bank Aval» za 2015 ta 2014 roky” [Separate financial statements according to International financial reporting standards (with the independent auditor's report PJSC "Raiffeisen Bank Aval" for 2015 and 2014)]. https://www.aval.ua/about/bank_reports/

“Pokaznyky bankivskoi systemy” [Indicators of the banking system]. Ofitsiyniy sait Natsionalnoho Banku Ukrainy. https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593

Vasiurenko, O. V. *Bankivskiy menedzhment* [Bank management]. Kyiv: Akademiia, 2001.

Vasileva, T. A. *Bankovskoye investirovaniye na rynke innovatsiy* [The banking investment market innovation]. Sumy: SumGU, 2007.

УДК 657.37-021.415:334.78

ТРАНСПАРЕНТНІСТЬ ЗВІТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР

© 2017 ІВЧЕНКО В. В.

УДК 657.37-021.415:334.78

Івченко В. В. Транспарентність звітної інформації як запорука сталого розвитку корпоративних структур

У статті обґрунтовано, що одним із проблемних аспектів сучасної моделі корпоративної звітності є її низька транспарентність, недосконалість методики формування показників, що, своєю чергою, не дозволяє комплексно проаналізувати діяльність корпоративної структури. Одним із можливих шляхів вдосконалення існуючої моделі звітності є врахування основних положень концепції сталого розвитку при розкритті інформації. У цьому контексті корпоративні структури повинні розкривати показники також за соціальними та екологічними аспектами, враховувати інтереси широкого кола користувачів – стейкхолдерів ринку. Обґрунтовано пряму залежність між транспарентністю інформації банківських структур і досягненням ними сталого розвитку; розглянуто застереження щодо асиметрії інформації банківських установ. Напрямами подальшого наукового пошуку може стати дослідження системи двосторонніх комунікацій між корпоративною структурою та її користувачами; розробка комплексної системи оцінок транспарентності та її впливу на сталий розвиток корпоративної структури.

Ключові слова: транспарентність, сталий розвиток, корпоративні структури, банк, звітність.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 12.

Івченко Вікторія Вікторівна – аспірантка кафедри обліку і аудиту, Університет банківської справи (вул. Андріївська, 1, Київ, 04070, Україна)

E-mail: kvitka-tkachenko@mail.ru

УДК 657.37-021.415:334.78

Ивченко В. В. Транспарентность отчетной информации как залог устойчивого развития корпоративных структур

В статье обосновано, что одним из проблемных аспектов современной модели корпоративной отчетности является ее низкая транспарентность, несовершенство методики формирования показателей, что, в свою очередь, не позволяет комплексно проанализировать деятельность корпоративной структуры. Как один из возможных вариантов совершенствования существующей модели отчетности предлагается учитывать основные положения концепции устойчивого развития при раскрытии информации. В этом контексте корпоративные структуры должны раскрывать также социальные и экологические аспекты для широкого круга пользователей – стейкхолдеров. В процессе исследования обоснована прямая зависимость между транспарентностью информации банковских структур и достижением устойчивого развития; рассмотрены предостережения относительно асимметрии информации банковских учреждений. Направлениями дальнейшего научного поиска может стать исследование системы двусторонних коммуникаций между корпоративной структурой и пользователями информации; разработка комплексной системы оценок транспарентности и ее влияния на устойчивое развитие корпоративной структуры.

Ключевые слова: транспарентность, устойчивое развитие, корпоративные структуры, банк, отчетность.

Рис.: 2. **Табл.:** 1. **Библ.:** 12.

Ивченко Виктория Викторовна – аспирантка кафедры учета и аудита, Университет банковского дела (ул. Андреевская, 1, Киев, 04070, Украина)

E-mail: kvitka-tkachenko@mail.ru

UDC 657.37-021.415:334.78

Ivchenko V. V. The Transparency of Reporting Information as a Guarantee to the Sustainable Development of Corporate Structures

In the article, the author substantiates the view that one of the problematic aspects of the modern corporate reporting model is its low transparency, imperfection of the methods for generating indicators, which in turn does not allow for a comprehensive analysis of the activity of corporate structure. As a possible variant to improve the existing reporting model, it has been suggested to consider the basic concepts of sustainable development when disclosing information. In this context, corporate structures should also disclose the social and environmental aspects for a wide range of users – stakeholders. In the process of research, direct correlation between the transparency of banking information and the achievement of sustainable development has been substantiated; cautions regarding the asymmetry in information of banking institutions have been considered. Directions for further scientific research could be a study on the two-way communication system between the corporate structure and users of information; developing an integrated system of assessments of transparency and its impact on the sustainable development of corporate structure.

Keywords: transparency, sustainable development, corporate structures, bank, reporting.

Fig.: 2. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 12.

Ivchenko Viktoriia V. – Postgraduate Student, Department of Accounting and Auditing, University of Banking (1 Andriivska Str., Kyiv, 04070, Ukraine)

E-mail: kvitka-tkachenko@mail.ru

В останні роки спостерігається зміщення акцентів в економіці в бік повної інформаційної відкритості. Усвідомлення менеджерами необхідності транспарентності бізнесу змушують їх шукати шляхи для кількісного і якісного вдосконалення розкриття звітної інформації.

Проблема транспарентності бізнесу та звітних показників суб'єктів господарювання неодноразово піднімалася у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників, а

само: О. Харламової, Р. Кузіної, Й. Даньків, Т. Савченко, І. Івасів, В. Ігумова, Е. Бітті, С. Ляо. Натомість питання сталого розвитку корпоративних структур студіювали І. Васильчук, А. Гуляева, А. Пилипенко.

Варто зауважити, що в наукових працях взаємозв'язок транспарентності звітних показників та сталого розвитку корпоративної структури розкритий недостатньо, що й актуалізує дану статтю.